

Gymnázium bl. biskupa Gojdiča
Prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry

Ukážka č. 1:

Milan Rúfus - A napokon láska

A napokon láska. Láska k žene,
ku dieťaťu, láska k živému.

Aj keď bolo všetko zaplatené,
je to dar. Tak zaďakujme mu.

Za to, že je, čím sú hviezdy lodi
najjasnejšia medzi hviezdami.

Láska, ktorá plodí nás i rodí
na krátku púť **svetom** neznámym.

Láska - nebo naraz také blízke.
Vino bohov v krehkej nádobe.

Láska, ktorá sedí pri kolíske.
Láska, ktorá kľáčí na hrobe.

Láska - sviatok človečieho tvora.
Tá, čo iba nechtiac ublíži.

A nad ľudskou - láska Božia, ktorá
odovzdane visí na kríži.

Nasledujúce úlohy 1.-10. sa viažu na ukážku č. 1.

1. Zaraďte text ukážky č. 1 k literárnemu druhu. (1b)

2. Zakrúžkujte myšlienku, ktorá nevyplýva z textu básne. (1b)
  - a) Láska sprevádza človeka od narodenia po smrť.
  - b) Ľudská láska plynie z Božej lásky.
  - c) Láska ukazuje človeku správny smer.
  - d) Lásku si môžeme kúpiť.

Gymnázium bl. biskupa Gojdiča
Prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry

3. Z ukážky č. 1 vypíšte: (2b)
  - a) personifikáciu:
  - b) metaforu:

4. Pomenujte podčiarknuté umelecké prostriedky. (Pozn.: Odpoveď napíšte v poradí, v akom umelecké prostriedky za sebou nasledujú v ukážke). (3b)
  - a)
  - b)
  - c)

5. Určte rým básne z ukážky č. 1 – pomenujte ho a napíšte jeho schému. (1b)

6. Zakrúžkujte možnosť, v ktorej sa nachádza prisudzovací sklad: (1b)
  - a) Bolo všetko zaplatené.
  - b) Zaďakujme mu.
  - c) Nechtiac ublíži.
  - d) Odovzdane visí.

7. Určte vetný člen zvýrazneného slova z ukážky č. 1. (1b)

8. V prvých dvoch veršoch dochádza k spodobovaniu: (1b)

a) raz	c) tri razy
b) dva razy	d) ani raz

9. Z textu ukážky č. 1 vypíšte vokalizovanú predložku. (1b)

10. Z textu ukážky č. 1 vypíšte všetky slová, ktoré majú okrem hlavného slovného prízvuku aj vedľajší slovný prízvuk. (1b)

Gymnázium bl. biskupa Gojdiča
Prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry

Ukážka č. 2:

Charlotte Brontëová – Jana Eyrová (Úryvok)

Noc uplynula rýchlo. Bola som taká ustatá, že sa mi ani nič nesnívalo. Zobudila som sa len raz. Vonku v prudkých poryvoch skuvíňal vietor, dážď sa lial ani z krhly a uvedomila som si, že slečna Millerová leží pri mne. Keď som poznovne otvorila oči, hlasne cengalo. Dievčatá už boli hore a obliekali sa. Ešte nesvitalo a v spálni blikali dva kahance. Aj ja som vstala, aj keď nasilu. Bolo ukrutne zima a drgľovalo ma, kým som sa ako-tak obliekla.

Keď sa uvoľnilo umývadlo, umyla som sa. Čakala som však hodnú chvíľu, pretože na šesť dievčat bolo len **jedno**; stojany s umývadlami stáli prostred miestnosti. Opäť zacengalo. Všetky dievčatá sa zoradili do dvojstupu, a tak zišli po schodoch do chladnej a nejasne osvetlenej učebne. Slečna Millerová sa zas hlasne pomodlila a potom zvolala: „Podľa tried!“ Nastal šum a haravara a slečna Millerová nás **niekoľko ráz** napomínala a okríkla: „Ticho!“ a „Zachovajte poriadok!“

Keď hurhaj stíchol, videla som, že dievčence sedia v **štyroch** polkruhoch pred štyrmi stolmi. Všetky držali v rukách knihy a na každom stole pred prázdnu stoličku ležala veľká kniha podobná biblii. V diaľke zacengal zvonec a nato vošli do učebne tri ženy. Posadali si každá za iný stôl a slečna Millerová si sadla na **štvrtú** prázdnu stoličku celkom pri dverách, okolo ktorej sa zhromaždili najmenšie dievčatá.

Nasledujúce úlohy 11.-20. sa viažu na ukážku č. 2.

11. Pomenujte uvedený umelecký jazykový prostriedok: **Čítam Brontëovú.** (1b)

12. Určte literárny žáner diela z ukážky č. 2. (1b)

13. Vyberte možnosť, v ktorej je správne určený druh zvýraznených čísloviek z ukážky č.2. (1b)
  - a) radová, násobná, základná, násobná.
  - b) základná, radová, základná, radová.
  - c) základná, násobná, základná, radová.
  - d) základná, násobná, radová, radová.

Gymnázium bl. biskupa Gojdiča
Prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry

14. Z textu ukážky č. 2 vypíšte rozkazovaciú vetu. (1b)
15. Vyberte vetu, ktorá neobsahuje neohybný slovný druh. (1b)
- a) Zobudila som sa len raz.
  - b) Jana Eyrová opúšťa neutešené prostredie domu svojej tety.
  - c) Všetky dievčatá sa zoradili do dvojstupu.
  - d) Nastal šum a haravara.
16. Ktoré slovné druhy predstavujú podčiarknuté slová z ukážky č. 2. (1b)
- a) Príslovka spôsobu, častica, akostné prídavné meno, vymedzovacie zámeno, predložka.
  - b) Príslovka miery, častica, akostné prídavné meno, vymedzovacie zámeno, príslovka.
  - c) Príslovka spôsobu, častica, akostné prídavné meno, osobné zámeno, príslovka.
  - d) Príslovka spôsobu, častica, akostné prídavné meno, vymedzovacie zámeno, príslovka.
17. Určte vetné členy vo vete: Všetky držali v rukách knihy. (4b)
18. Z textu ukážky č. 2 vypíšte expresívne sloveso a napíšte jeho neutrálne synonymum. (2b)
19. Z textu ukážky č. 2 vypíšte jedno zložené súvetie. (1b)
20. Z textu ukážky č. 2 vypíšte jedno slovo so slabikotvornou spoluhláskou. (1b)

Gymnázium bl. biskupa Gojdiča
Prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry

Ukážka č. 3:

České koláče

Cesto: ½ kg polohrubej múky, ¼ l mlieka, 30 g droždia, 100 g masla alebo iného tuku, 80 g cukru, 2 žltka, citrónová kôra, 1 žltok na potretie.

Tvarohová plnka: 300 g tvarohu, 50 – 70 g cukru, 50 g masla, 2 vajcia, vanilka, citrónová kôra.

Maková plnka: 120 g maku, 50 g cukru, ¾ l mlieka, lyžička masla, vanilka, citrónová kôra.

Z časti vlažného mlieka, lyžičky cukru a droždia **pripravíme** kvások a necháme ho vykysnúť. V mise nahrejeme múku, citrónovú kôru, vanilku, vykysnutý kvások a prihriate mlieko, do ktorého sme zašľahali žĺtky a tekuté maslo. Vypracujeme vláčne cesto, poprášime ho múkou, prikryjeme obrúskom a necháme v teple vykysnúť.

Nasledujúce úlohy 21.-25. sa viažu na ukážku č. 3.

21. Z ukážky č. 3 vyplýva: (1b)

- a) na české koláče potrebujeme 1 liter mlieka
- b) na české koláče potrebujeme 2 citróny
- c) na české koláče potrebujeme 180 – 200 g kryštálového cukru
- d) na české koláče potrebujeme 3 vajčička

22. Pomenujte slohový postup použitý v ukážke č. 3. (1b)

23. Vyberte možnosť, v ktorej sú obe slová s predponou. (1b)

- a) tvarohový, zašľaháme
- b) vyplýva, určité
- c) polohrubá, ukážka
- d) pripravíme, vyšľaháme

24. Z ukážky č. 3 vypíšte: (4b)

- a) určovací sklad:
- b) skratku:
- c) látkové podstatné meno:
- d) vzťažné zámeno:

25. Určte GK zvýrazneného slovesa **pripravíme**. (2b)

Gymnázium bl. biskupa Gojdiča
Prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry

Nasledujúce úlohy 26.-30. sa neviažu na žiadnu ukážku.

26. Vysvetlite význam frazeologizmu a uveďte, či ide o príslovie alebo porekadlo. (4b)

a) Kto chce žať, musí siať.

b) Krvi by sa mu nedorezal.

27. Označte vetu, ktorej zodpovedá uvedené poradie vetných členov. (1b)

Nevyjadrený podmet, predmet v akuzatíve, zhodný prívlastok, nezhodný prívlastok, nepriamy predmet, prísudok (slovesný).

a) Fleming nazval účinnú látku penicilín.

b) Penicilín sa stal jedným z najznámejších liekov.

c) Život bez Flemingovho objavu si už nevieme predstaviť.

d) Flemingov úspech prišiel až o deväť rokov neskôr.

28. Rozhodnite, či dvojica slov predstavuje homonymá alebo polysémantické slová. (2b)

a) markíza – markíza

b) hlava – hlava

29. Doplňte tabuľku: (3b)

Autor	Dielo	Žáner diela
	Cesta na mesiac	
Ján Botto		
	Tri gaštanové kone	

30. Doplňte chýbajúce písmená. (4b)

Boli zhruba št_r_ metre od seba, keď die_ča zakoplo a rozčapilo sa na zem_ ako žaba. Nahlas vykr_kla od bolesti. Winston sa zastavil. Dievča sa pozviechalo na kolená. Tvár mala kriedovo bielu a jej per_v_zerali preto ešte červensšie než predtým. Up_nala k nemu oči _prosebným výrazom, ktor_ však skôr vypovedal o strachu ako o bolesti. Vo Winstonov_ zápasili zvláštne pocity. Mal pred sebou nepriateľa, ktorý ho chce zab_ť, zároveň však bola pred ním ľudská b_tosť, ktorú sužuje bolesť. A vo chvíli, keď v_del, že padá na obviazan_ ruku, bolo mu, akoby tú bolesť sám prežíval...